

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 20. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА. КОНЦЕПЦІЇ.
ПЕРЕОДІЗАЦІЯ
(назва дисципліни без скорочень)

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	«Бакалавр» (освітній рівень перший)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Освітня програма	ОП «Мистецтвознавство»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	1-й рік навчання (I семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	4 (120 год.)
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 30 год.
	Практичні – 4 год. , семінари – 26 год.
	Самостійна робота – 60 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Викладач (-і)	Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти
Контактна інформація викладача (-ів)	kafedra_mmo_20@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Google Classroom (https://meet.google.com/bop-kjka-jfc) Moodle
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Дистанційні за домовленістю з ініціативи здобувача

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Історія українського мистецтва. Концепції. Періодизація» належить до циклу дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціалізацією «Мистецтвознавство». Курс спрямований на формування у майбутніх фахівців системних знань про еволюцію розвитку вітчизняних культурно-мистецьких процесів від найдавніших часів до сьогодення крізь
---------------------	---

	призму трансформації світоглядних парадигм та соціокультурних моделей. Фокус курсу передбачено на аналіза методологічних концепцій та теоретичних моделей періодизації візуальної культури України. У межах дисципліни детально досліджуються ключові етапи розвитку архітектури, образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва (зокрема феномени києво-руської спадщини, козацького бароко, українського авангарду, мистецтва радянської доби та <i>contemporary art</i>). Особлива увага приділяється деконструкції імперських і тоталітарних наративів, деколонізації мистецтвознавчої думки, а також виявленню маркерів національної ідентичності в контексті міжкультурних взаємовпливів та інтеграції України у глобальний європейський простір. У результаті вивчення дисципліни студенти опанують фундаментальний фаховий понятійно-категоріальний апарат. Набуті компетентності стануть надійним теоретико-методологічним підґрунтям для самостійної науково-дослідної роботи в архівах і музейних фондах, написання кваліфікаційних праць, ведення професійних дискусій, а також для майбутньої експертно-критичної, галерейної та кураторської діяльності випускників.
Мета й завдання навчальної дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Історія українського мистецтва. Концепції. Періодизація» є формування у студентів-бакалаврів цілісного та глибокого розуміння еволюції вітчизняного мистецтва від найдавніших часів до сучасності. Особлива увага приділяється критичному осмисленню різних підходів до періодизації художнього процесу в Україні та обґрунтуванню хронологічних меж ключових епох. Основні завдання навчальної дисципліни: – ознайомити з фундаментальними методологічними підходами, науковими концепціями розвитку та моделями періодизації українського мистецтва від найдавніших часів до початку XXI століття. – розкрити специфіку та внутрішні закономірності функціонування вітчизняного художнього процесу в контексті світових мистецьких течій, стилів та транснаціональних культурних взаємовпливів. – сформувати навички критичного переосмислення та деконструкції імперських, радянських і тоталітарних міфів із застосуванням сучасної

	деколоніальної оптики до аналізу української спадщини. – навчити вільно оперувати фаховим понятійно-категоріальним апаратом під час проведення комплексного формально-стилістичного, іконографічного, семантичного та компаративного аналізу творів мистецтва. – розвинути вміння самостійного наукового пошуку, критичного аналізу художньої історіографії, опрацювання джерельної бази, архівних матеріалів та музейних колекцій. – підготувати до інтеграції набутих теоретичних знань у практичну професійну діяльність: написання академічних текстів, проведення мистецтвознавчої експертизи та розробку концепцій кураторських чи галерейних проєктів. Внаслідок вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання: знати: – фундаментальні концепції, провідні теорії та методологічні підходи, що застосовуються в сучасному академічному дослідженні історії українського мистецтва. – ключові наукові проблеми періодизації українського художнього процесу, критерії обґрунтування хронологічних меж та визначальні стильові характеристики кожної історичної епохи. – специфіку еволюції та закономірності інтеграції вітчизняної візуальної культури в загальноєвропейський і світовий мистецькі контексти на різних історичних етапах. – еволюцію національної мистецтвознавчої думки, діяльність провідних наукових шкіл та внесок видатних вітчизняних і закордонних дослідників у вивчення української художньої спадщини. – пам'ятки архітектури, скульптури, образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, а також етапи формування творчого доробку знакових постатей української культури. вміти: – здійснювати комплексний формально-стилістичний, іконографічний та семантичний аналіз творів українського мистецтва з коректним використанням фахового понятійно-категоріального апарату.
--	--

	– критично оцінювати та аргументовано застосовувати різні теоретичні концепції і моделі періодизації під час опрацювання конкретного історико-художнього матеріалу. – самостійно здійснювати евристичний пошук, опрацьовувати фахову історіографію, архівні першоджерела та музейні колекції для проведення мистецтвознавчого дослідження. – виявляти, науково обґрунтовувати та репрезентувати маркери національної самобутності, а також міжкультурні взаємовпливи у пам'ятках українського мистецтва. – структурувати та оформлювати результати науково-дослідної роботи у форматі академічних текстів, аналітичних доповідей та концептуальних засад для кураторських проєктів.
Передумови вивчення дисципліни	
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	
		у тому числі

		лекції	практичні	семінарські	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Семестр 1					
Тема 1. Вступ до дисципліни: предмет, завдання та методологія дослідження	6	2			4
Тема 2. Проблема періодизації українського мистецтва в академічній історіографії	8	2		2	4
Тема 3. Мистецтво первісної доби та античних полісів Північного Причорномор'я	8	2		2	4
Тема 4. Мистецтво Київської Русі: візантійські традиції та місцеві особливості	8	2		2	4
Тема 5. Мистецька спадщина Галицько-Волинського князівства	8	2		2	4
Тема 6. Українське мистецтво доби пізнього Середньовіччя та Ренесансу	8	2		2	4
Тема 7. Феномен українського (козацького) бароко: концепції та стилістика	10	2	2	2	4
Тема 8. Мистецтво кінця XVIII – першої половини XIX століття: від класицизму до романтизму	8	2		2	4
Тема 9. Українське мистецтво другої половини XIX століття: реалізм та національне пробудження	8	2		2	4
Тема 10. Модерн і сецесія в українському мистецтві межі XIX–XX століть	8	2		2	4
Тема 11. Український авангард: світовий контекст і національна специфіка	10	2	2	2	4
Тема 12. Мистецтво радянської доби: між соцреалізмом та нонконформізмом	8	2		2	4
Тема 13. Мистецтво української діаспори XX століття	8	2		2	4
Тема 14. Трансформація мистецтва 1990-х: постмодернізм і «Нова хвиля»	8	2		2	4
Тема 15. Сучасне українське мистецтво: актуальні концепції та інституційний вимір	6	2			4
Усього годин	120	30	4	26	60
Вид контролю: Диференційований залік					

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Горбачов Д. Авангард. Українські художники першої третини XX ст. Київ: Мистецтво, 2016. 320 с. ISBN 978-966-577-233-0.

2. Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; гол. ред. Г. Скрипник. Київ, 2011. Т. 3: Мистецтво XIX століття. 1084 с. ISBN 978-966-02-6124-2.
3. Казимир Малевич. Київський період 1928–1930 / упоряд. Т. Філевська. Київ: Родовід, 2016. 336 с. ISBN 978-966-7845-93-3.
4. Ключко Д. 65 українських шедеврів. Визнані й неявні. Київ: ArtHuss, 2019. 256 с. ISBN 978-617-7799-03-9.
5. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України XX – початку XXI століття. Київ: ArtHuss, 2019. 544 с. ISBN 978-617-7799-07-7.
6. Маркаде Ж.-К. Український авангард (1910–1930) / пер. з фр. Я. Тарасюк. Київ: Родовід, 2014. 424 с. ISBN 978-966-7845-88-9.
7. Мудрак М. «Нова генерація» і український модернізм. Київ: Родовід, 2018. 288 с. ISBN 978-617-7482-20-7.
8. Павельчук І. Модернізм в українському живописі: західноєвропейські контексти та національна специфіка (перша третина XX ст.): монографія. Київ: Фенікс, 2021. 416 с. ISBN 978-966-136-815-5.
9. Скляренко Г. Сучасне мистецтво України. Портрети художників. Книга перша. Київ: ArtHuss, 2016. 376 с. ISBN 978-617-7110-27-8.
10. Сусак В. Українські митці Парижа. 1900–1939. Київ: Родовід, AAL, 2010. 408 с. ISBN 978-966-7845-63-6.

Допоміжна література:

11. Авраменко О. Київська художня школа кінця XIX – початку XX ст.: інституційні та творчі виміри. *Українська академія мистецтва*. 2021. Вип. 30. С. 45–53. DOI: 10.37131/uam-2021-30-05.
12. Богдан О. Кураторські практики в Україні XXI століття: інституційний та соціокультурний аналіз. *Мистецтвознавчі записки*. 2023. Вип. 43. С. 112–120. DOI: 10.32461/2226-2180.43.2023.285410.
13. Голубець О. Мистецтво львівського андеграунду 1970–1980-х років: простір спротиву. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2020. Вип. 42. С. 14–25. DOI: 10.37222/2524-0943-2020-42-2.
14. Гриценко О. Постколоніальні моделі в українській культурі: мистецтвознавчий дискурс. *Культурологічна думка*. 2022. Т. 21, № 1. С. 34–46. DOI: 10.37627/2311-9489-21-2022-1.34-46.
15. Даниленко В. Конструктивізм у візуальній культурі Харкова 1920-х років: концепції формоутворення. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2019. № 3. С. 28–39. DOI: 10.33625/visnik2019.03.028.
16. Зубавіна І. Візуальні практики транзитивного періоду: від постмодернізму до метамодерну. *Культурологічна думка*. 2023. Т. 23, № 1. С. 58–71. DOI: 10.37627/2311-9489-23-2023-1.58-71.
17. Ковальчук О. Періодизація українського мистецтва в контексті європейських гуманітарних дискурсів. *Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва*. 2021. Вип. 2. С. 18–29. DOI: 10.17721/2519-4801.2021.2.02.

- 18.Кашшай О.С. Ідентифікація українського мистецтва. Українська академія мистецтва. 2024. Вип. 35. С. 76–84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-8>.
- 19.Котов О. Творчість Василя Єрмілова в контексті світового авангарду. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2021. № 2. С. 74–85. DOI: 10.33625/visnik2021.02.074.
- 20.Лагутенко О. Українська графічна сценографія першої третини ХХ ст.: концепції та експерименти. *МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія*. 2020. Вип. 16. С. 104–115. DOI: 10.31500/2309-7752.16.2020.218204.
- 21.Михайлова Р. Концепція українського бароко в історіографії ХХ століття. *Студії мистецтвознавчі*. 2019. Число 3. С. 41–52. DOI: 10.15407/sm2019.03.041.
- 22.Оляніна С. Семантика барокових іконостасів України: культурологічний аспект. *Мистецтвознавчі записки*. 2022. Вип. 41. С. 89–97. DOI: 10.32461/2226-2180.41.2022.260115.
- 23.Петрова О. Деколоніальний поворот у сучасному українському візуальному мистецтві. *Сучасне мистецтво*. 2023. Вип. 19. С. 143–154. DOI: 10.31500/2309-8813.19.2023.292314.
- 24.Пучков А. Стиль модерн в архітектурній культурі України: теоретичні аспекти. *МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія*. 2021. Вип. 17. С. 162–175. DOI: 10.31500/2309-7752.17.2021.247310.
- 25.Руденко М. Моделі візуальної культури княжої доби: трансформація візантійського канону. *Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва*. 2022. Вип. 1. С. 5–17. DOI: 10.17721/2519-4801.2022.1.01.
- 26.Селівачов М. Декоративно-ужиткове мистецтво України: проблеми термінології та періодизації. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. 2020. Вип. 20. С. 87–96. DOI: 10.15407/um2020.20.087.
- 27.Сидоренко В. Іконографічні трансформації в українському сакральному мистецтві XVII–XVIII століть. *Студії мистецтвознавчі*. 2021. Число 2. С. 27–38. DOI: 10.15407/sm2021.02.027.
- 28.Скляренко Г. «Нова хвиля» в українському мистецтві 1990-х років: передумови та естетика. *Сучасне мистецтво*. 2022. Вип. 18. С. 205–218. DOI: 10.31500/2309-8813.18.2022.269412.
- 29.Чепелик В. Теоретична спадщина Василя Кричевського в контексті пошуків національного стилю. *Українська академія мистецтва*. 2022. Вип. 32. С. 12–21. DOI: 10.37131/uam-2022-32-02.
- 30.Шмагало Р. Сакральне мистецтво Галичини у парадигмі європейського міжкультурного діалогу. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2021. Вип. 45. С. 36–49. DOI: 10.37222/2524-0943-2021-45-4.
- 31.Яковенко Л. Стінописи середньовічних храмів України: концепції дослідження та збереження. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. 2022. Вип. 22. С. 104–113. DOI: 10.15407/um2022.22.104.

Методи контролю та розподіл балів

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	15	15
2	Відвідування практичних і семінарських занять (2 Практичних і 13 Семінарських)	1	15	15
3	Робота на практичних і семінарських заняттях	10	15	150
4	Самостійна робота	5	15	75
5	Модульна контрольна робота	25	1	25
Максимальна кількість балів за поточну роботу дорівнює 100 балів				280
Мінімальна кількість балів за поточну роботу дорівнює 60 балів				171
Коефіцієнт визначення успішності ($100/280 = 0,35$)				0,35
Вид контролю: Диференційований залік (сума балів)				
Підсумковий рейтинговий бал				100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія українського мистецтва. Концепції. Переодизація» для здобувачів вищої освіти за першим рівнем (ступенем)
------------------------------------	---

	вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», за освітньо-професійною програмою «Мистецтвознавство». КДАДПМД імені Михайла Бойчука, 2025. 26 с. Демонстраційний дидактичний матеріал.
Необхідні засоби	Ноутбук, планшет
Програмне забезпечення	Microsoft Office, Онлайн-ресурс Google Workspace for Education тощо
Матеріали, інструменти	Блокнот для конспекту, ручка

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	Під час виконання навчальних завдань здобувачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Використання матеріалів з інтернет-ресурсів та інших інформаційних джерел допускається виключно за умови обов'язкового коректного посилання на джерело. Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до оцінювання за умови, що обсяг коректних текстових запозичень не перевищує 30%. У разі виявлення плагіату або інших форм порушення академічної доброчесності робота не зараховується, а здобувач отримує 0 балів із обов'язковим повторним виконанням завдання. Списування під час контрольних заходів і підсумкового оцінювання забороняється, зокрема із використанням мобільних пристроїв. Застосування мобільних пристроїв дозволяється лише у випадках, передбачених форматом онлайн тестування. Під час усіх форм поточного та рубіжного контролю порушення академічної доброчесності не допускаються. У разі відсутності здобувача під час контрольного заходу без поважної причини він втрачає право на отримання відповідних балів; можливість повторного складання визначається викладачем із встановленням додаткового терміну виконання завдань.
Політика щодо відвідування занять	Відвідування навчальних занять є обов'язковою складовою системи оцінювання та враховується під час нарахування балів. За наявності поважних причин (зокрема стану здоров'я або участі в міжнародних освітніх програмах) здобувач може навчатися в дистанційному (онлайн) форматі за попереднім погодженням із викладачем із подальшим представленням результатів виконаних завдань під час консультації.

	Пропуски занять без поважних причин не допускаються. Поважність причин має бути підтверджена відповідними документами або завчасним повідомленням викладача. Запізнення на заняття без обґрунтованих підстав також вважаються порушенням навчальної дисципліни.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Усі навчальні завдання, визначені програмою дисципліни, підлягають обов'язковому виконанню у встановлені строки. У разі виникнення заборгованості її усунення здійснюється протягом одного тижня після завершення визначеного терміну. Завдання, подані з порушенням строків виконання без поважних причин, оцінюються зі зменшенням балів і можуть бути зараховані в межах 50% від максимально можливої оцінки.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі та взаємодію учасників освітнього процесу. Навчальне середовище в аудиторії ґрунтується на принципах доброзичливості, творчої співпраці та відкритості до конструктивної критики. Під час занять здобувачі зобов'язані перевести мобільні пристрої у беззвучний режим. За необхідності допускається тимчасовий вихід з аудиторії за погодженням із викладачем, за винятком залікових і екзаменаційних форм контролю. Заохочується висловлення власної позиції щодо теми заняття за умови її аргументованості та опори на аналітичні висновки, сформовані під час практичної та самостійної роботи.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза межами аудиторних занять офіційним каналом комунікації з викладачем є електронна пошта. Листування здійснюється у робочі дні до 18:00 з дотриманням встановлених правил: у темі листа обов'язково зазначається назва навчальної дисципліни; у тексті повідомлення необхідно вказати прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти (анонімні звернення не розглядаються); файли мають бути підписані за схемою «прізвище_назва завдання». Допустимі формати файлів: текстові матеріали — doc, docx; ілюстративні матеріали — jpeg, pdf. Консультації викладача в приміщенні закладу вищої освіти проводяться у визначені дні та години. У разі службового відрядження, тимчасової непрацездатності або інших об'єктивних обставин викладач залишає за собою право перенести заняття на інший день за попереднім погодженням з адміністрацією та студентами.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

Розробник (розробники) силабусу
навчальної дисципліни

_____Кафедра ММО
(підпис, прізвище, ініціали)

Гарант освітньої програми

_____Сосік О.Д.
(підписи, прізвища, ініціали)

Завідувач кафедри

(підписи, прізвища, ініціали)

Силабус затверджено
на засіданні кафедри мистецтвознавства та мистецької освіти
(назва кафедри)

від «27» серпня 2025 р., протокол № 1